

Передплата

на «РУСЛАНА» вносьть:

в Австрі:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

за границю:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокє число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — 3 Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адміністрация і експедиция «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажи Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

На проломі.

Недавно засідав наш опозиційний синедріон, виділ «Народної Ради». На дневнім порядку стояло питанє, чи час, щоби опозиция народовецка висвободила ся зпід кормиги москвофільської іреденти? Всякі обставини і факти промовляли за висвободженєм, за зірванєм так званої консолідації. В самім виділі провірено, що сполука народовців з горсткою московских ренегатів не лише збезчестила добре імє галицької Русі, але стала для неї тяжкою колодою у ноги. Сполука ся мала на цілі кріпити Русь в часі минулих виборів до сойму і державної ради. Для людского ока дещо писалось, кричалось сильнійше, але щирої роботи не було. З консолідованої виборчої акції не вийшов ні один посол. Противно, консолідация скомпромітувала лише своїх кандидатів. Соломяний огонь, котрий відтак заналено для покриття компромітації, бұхнув полемію аж до Відня, але позитивного успіху не було. Скінчилось на пропам'ятнім письмі, відтак видавничстві повним підячу і жалів — ми нам на сніданє.

Консолідация мала перевести і вибори до автономних тіл по краю. В тій цілі назначено по повітах консолідованих мужів довіря. А результат? Результат був знов ніякий.

Сказано, що галицька Русь приймєть сполученими силами за просьвітну роботу. А на ділі? На ділі було так, що дехто з народовців поміг засновати одну-другу читальню общества ім. Качковського на провінції, а в замін за те москвофіли стали систематично підривати акцію «Просьвіти» по селах і нищити єї читальні.

Було дальше сказано, що почне ся в краю спільна праця на полях економічнім та кредитовім. А нині знаємо вже довідно, що на сих полях були діяльними лише поодинокі патріотичні народовецькі одиниці.

На зборах общества ім. Качковського в Самборі обкинено «Просьвіту» повними жменями грязюю інсинуацій та інвектив, а в москвофільских письмах веде ся з того часу заїла, систематична агітация против всяких народовецьких інституцій. Тут народовці представлені зрадниками рускої справи, людьми, що за субвенції соймові продали вже руску азбуку. Тут фонетик змальований гірш чорта.

В письмах сих поновлено давнійші безчещеня Шевченка та Федьковича, назвавши їх простими «пльничками» та епітетами, на який лише стати ренегатскому словарцеві.

Велике торжество освободженя селян від панщини увінчано побоєм рускої молодєжи, а столітні рековини відродженя рускої літератури осміяно в таборі ренегатів.

Проти руских гімназий веде ся заєдно підпольна агітация. Твердому патріотично не вільно туди посилати дітей під грозою анкетми. А коли галицька Русь подала собі руку для оборони руского язика в прилюднім житю, з табору ренегатів московских хитла пароля: пишть по польски

і приймайте радше польскі, ніж рускі письма від урядів.

Те все і богато другого провірено або можна було провірити на засіданю виділу «Народної Ради», товариства, що після свого статута обовязанє стояти на сторожи національних та політичних прав руского народа, освідомляти галицьку Русь, кріпити в ній почутє свого достоїнства і боронити єї перед язвою ренегатства і зради.

Та ба! Не так склалось, як ждалось. В душі всі панове з синедріону перекохані, що зле діє ся, що «Народна Рада» розминула ся з своєю кардинальною задачію, з своїм обовязком; що виділ єї зійшов на манівці, що пущено вовка на руске обійсте, що заснічено руску справу, що власноруч подерто святий національний прапор, що здеморалізовано руску суспільність, що ослаблено єї духа, відобрапо її всякі ідеали, — але ложний стид не позволив ще виділови «Народної Ради» завернути з хибної дороги, на котру ступив, пертий туди личними амбіциями деяких своїх одиниць...

Результат нарад синедріона був иньшотой, що поручено редакції «Дѣла» — наварити трохи на штаб москвофільської іреденти, а впрочім служити їй дальше вірно і не зривати консолідаційної утопії.

Признаємось, що були ми в блуді, взявши недавнє статю «Дѣла» за зворот до лучшого, за виповідженє служби ренегатам. «Дѣло» пустило провінції лише хвилевого тумана, а в секреті постановив виділу «Народної Ради» стояти і на дальше вірно і непохитно при консолідації. Посідає чейже сполука з радикальними москвофільскими елементами таку саму приману для руских опозиційних народовців, яку приману має прусофільська іредента для опозиційних німецьких націоналів. Одні і другі видають ся незрілим широким масам в німбі героїв. Можуть мати австрійські Німці свою Gemeinbuerschafft, то чоґож не мати галицькій Русі своєї консолідації. Там верховодить Шенерер, тут — Марков; там тероризує Вольф, тут — Мончаловський; там марка, тут — рубель... Русь уміє наслідувати, коли на ориґінальний розум їй не спромогти ся.

Иньше діло в тім, чи наша славна консолідация довго ще остойть ся? Тут вже не похибнемось, наколи скажемо, що консолідация станула вже над своїм гробом. Молодіж вся відвернулася вже — славити Бога — від сего акробатичного скоку в рускій політиці, а старша генерація поділилася вже на два табори. Ще хвилька терпеливости, а консолідаційна попєсть минє ся як всяка попєсть. «Трупни встануть»...

О організації Райфайзенівских кас.

Много старань докладє Райфайзен, щоби до спілок свого систематично обдумати відповіднійший устрій заряджуючих чинників. Залежало єму на тім, щоби заряд як найменше коштував, а не стратив на безчечєстві і регулярности, щоби автономічної підстави їм не затерти, а таки потрібну енерґію зривати. Давголітня

практика і досвід, набутий в численних спілках, служив єму за вказівку до установленя так загальних, як і в інструкциях докладно заведених засад і норм, котрі дійтно представляють органічну цілість, а суть розумно приворовлені до сельских обставин і обсягу діланя спілок. Тут годять ся примітити, що організация тота вже вчасно оказала ся практичною і від многих літ не підпала змінам, а лише в деяких точках зістала удішненою і поступенно доповненою.

За далеко завело би нас се і виходило би по за рами і цілі єї праці, коли-б ми схотіли близше входити в дрібниці. Вистарчить представити загальні контури і вияснити найважнійші в тім взгляді моменти.

Органами спілок Райфайзенівских суть: 1) Заряд (Vorstand), складаючий ся з голови, єго заступника і звичайно чотирох иньших членів; 2) Касиєр або редакт; 3) Рада надзорча, котрої число членів залежить від числа всіх членів спілки; 4) Загальні збори. Три перші органи суть вибрані через загальний збір членів.

Ціла відвчальність за провадженє інтересу спілки, захованє приписів статута і ухвал загальних зборів, порядок у всіх чинностях адміністративних і касових дежить на заряді. Найважнійші чинности заряду, котрі всегда муєть бути єильно полагоджувані, обнимають: 1) приймає пових і виключує давних членів; 2) затаганє позичок в границях, загальними зборами означених; 3) уділюванє позичок (взглядно позволенє на їх прольонґату). Касиєр (редакт) є органом виконуючим, відвчальним перед зарядом, з голосом дорадним, але не рішачим на засіданях. Рада надзорча в провадженю інтересу спілки не має майже ніякої участі, виконує лиш контролю, а іменно переводить правильно що три місяці ревізію каси (всяких актів, книжок касових, протоколів, готівки і пр.), піддаючи основній критиці вартість всіх невисгасних еквівалентів довжних, в цілі ясного представленя, о скілько уділений довжникам кредит є і на дальше в їх руках певним і добре уживаним, щоби після результату сего доходженя предложити зарядови вказівки, дотичачі поступованя з довжниками.

Крім сих періодичних доходжень і ревізій обовязана Рада надзорча бодай раз в рік перевести надзвичайну ревізію. До атрибуції Ради надзорчої належить по над те уділюванє позичок з довшим терміном звороту, як десять літ, або що перевищають високість нормальну, де не сягає вже компетенция заряду; дальше рішає в случаях відклику від ореченя заряду що до виключеня або не принятя в члени спілки і видаванє повномочія в цілі внесєна судової скарги і розпочатя процесу.

Загальним зборам членів прислугують передовсім слідуєчі права: 1) верховний надзір над чинностями, виконуваними через иньші органи спілки, особливож над діяльностю Ради надзорчої; 2) приймає або відкидає справозданя з діяльности і обороту касового спілки; 3) установлюванє висоти капіталу оборотового мінімальної суми вкладок щадничих і стоппроцентовой для позичок, уділюваних членам; 4) означєне винагороди для касиєра.

З причини єї організації всі члени суть поклягани до більшого або меньшого впливаня на діл діяльности спілки, бо всі також солідарно за єї обовязаня ручать. Найбільший вплив в діяльности переходить в руки найбогатаных

мешканців округу спілки, они проте в дійсно-сти суть єї найбільшою підпорою, раз для того, що їх порука приспорує спілці найбільше довіря у капіталістів, а опісля тим, що они суть в стаї достатчїти спілці просто зі своїх оцадностей найбільше фондів оборотних. Посідаючи тим самим у інших членів більшу повагу, маючи більший засіб інтелігенції, можуть тим більше часу посвятити в користь спілки. Природний такт і власний інтерес єсть причиною, що змушує інших членів вибирати їх до заряду спілки і до Ради надзорчої. Коли би серед переважаючої числом части незасібних членів повстала гадка, вже з інших зглядів зовсім неправдоподібна, загарбана в свої руки впливових становищ, а усунене від них членів засібніших, то відвела би їх від сего наміру обава, щоби власне тоті члени не виступили, що запевняють спілці найбільше средств до розвивеня користної діяльності і спомагання в першій мірі тих, що найбільше потребують помочи.

Колегіяльність при рішаню всіх найважніших чинностей єсть доконечною, бо з одної сторони єсть средством контролі, з другої же сторони подає можливість опертя суду на пересвідченю і власній гадці, не одиниці, що може легко помилитись, але кількох членів, чи то заряду, чи Ради надзорчої. Важною єсть ся обставина, особливо при уділюваню позичок членам, котрих вартість особиста і під взглядом господарским може бути з тої причини докладно оцінена, а ужите признаного кредиту ліпше надзорване. Організація тота має і єю добру прикмету, що образує почуте товарискої і суспільної лучности, в цілі спільного стараня ся о інтерес і добро загалу, вяже і споює близше між собою членів, насамперед в справах, що їх найбільше обходять, а тим стає ся школою самостійного, горожаньского житя.

Колегіяльні тоті органи: Заряд, Рада надзираюча і загальні збори набирають доперва тоді живненности, єли між ними найде ся одиниця енергічна, обізнана докладно з духом інституції і перенята сумлінним почутем обовязку праці для загального добра. Єї зачал і тепло, єї енергія і сумлінність уділяєсь пншим товаришам праці, котрої благодатні наслідки не можуть завести. Так одже там, де находить ся бодай одна така особа, порадином єсть основати таку спілку. Де такого услія нема, там ліпше, щоби спілки не основувати.

А крім того належить уникати, щоби не попасти в другу крайність, т. є. щоби цілий вплив і вся децизія не спочивала в руках хотяй би найенергічнійшої одиниці. Райфайзен остерігає, що належить дбати про се, щоби всі члени заряду Ради надзираючої, загальних зборів сповняли прислугуючі їм права і не були усунані в кут через переважаючий вплив одиниць; щоби всяких виїмків і відступлень принципів означених статутом і інструкцією норм уникано старанно, бо се вже відбиваєсь некористно на поводженю спілки і дозволяє єї досягнути ціль в цілім обсягу.

Допись.

(З Косівського).

(Конець).

Боже! кілько то тих władz над тим бідним руским попом не є! Не счислиш! Один з бувших моїх кондеканальних дістав раз завізване від якогось поручника оборони краєвої, другий раз єго »wzwm bezwlocznie« якийсь ц. к. надстражник від »фінансвахи«, то-ж той кондеканальний звідав в ц. к. старостві в Коссові чи се власти, а староство мало зараз відповісти, що і се władze — для руского попа.

По відповіді правит. комісаря в соїмі на інтерпеляцію в справі переписки рускої урядів парохіяльних дістали gr. kat. Urzędy parafialne в Косівщині okólnik з 13/III с. р. ч. 24689, котрий тут в оригіналі залучаю.

L. 24689.

Kosów, dnia 13. marca 1899.

Do

wszystkich Wielebnych gr. kat. Urzędów parafialnych jako metrykalnych.

Kilkakrotnie się zdarzyło, że niektóre tutejsze gr. kat. Urzędy parafialne jako metrykalne z rozmaitych powodów wzbraniały się wykonywać

tutejszych poleceń, a nawet nie przyjmowały tutejszych pism z Urzędu pocztowego i zwracały mi je nierozpieczętowane.

Nie wchodząc w ocenienie przyczyn, które powodowały odnośnie Urzędy parafialne do powyższego postąpienia, zauważam, że Urzędy parafialne w sprawach metrykalnych są podwładnymi c. k. Starostwu organami, a jako takie winne są bezwarunkowo wszelkie polecenia swej władzy przełożonej w tych sprawach wydane wykonywać i żądanych wyjaśnień w oznaczonym terminie a względnie, jeśli termin nie został oznaczony, jak najrychlej c. k. Starostwu przedkładać.

Ponieważ wykonywanie poleceń c. k. Starostwa wydanych w sprawach urzędowych często bardzo ważnych i zwłoki nie cierpiących nie może być zawieszane od dobrej woli podwładnych mu Urzędów parafialnych, a zwracanie tutejszych pism często nawet zupełnie nierozpieczętowanych musi być uważane jako lekceważenie rozporządzeń wysokiego c. k. Rządu, wzywam niniejszym Wielebne gr. kat. Urzędy parafialne jako metrykalne, aby na przyszłość bezzwłocznie podejmowały z poczty wystosowane do nich tutejsze polecenia i w przypisanym terminie bezwarunkowo je wykonywały, a to pod rygorem wysokich grzyw porządkowych, które na prowadzących odnośnie gr. kat. Urzędy metrykalne gr. kat. proboszczów w razie niezastosowania się do tutejszych poleceń — bez dalszego zagrożenia będą nakładał i ściągał.

Również winne być udzielane pod tym samym rygorem Zwierzchnościom gminnym w sprawach urzędowych wszelkie wyjaśnienia, których te Zwierzchności gminne w myśl obowiązujących przepisów od Urzędów parafialnych żądać są upoważnione.

Zawiadamiając o tem Wielebne gr. kat. Urzędy parafialne spodziewam się, że zastosują się lojalnie do niniejszego rozporządzenia i nie dadzą mi powodu do wprowadzenia w czyn powyższego zagrożenia.

C. k. Radca Namiestnictwa i Starosta:
Sabat.

Okólnik той дістав я 26/III с. р. рекомендовано, а слідуячого дня знов прислано мені той самий okólnik за реценсіом зворотним. Оба ті okólniki прийшли в конвертах по руски адресованих. В okólniku тим змальована вірно честь народна руского духовенства в Косівщині, бо тільки »ni-które Urzędy par. zwracały mi pisma nierozpieczętowane«. До тих »грішників« належав і я, бо звернув чч. 18114, 18465 і 20954 адресовані по польски, поновно ч. 20954 вправді в конверті по руски адресованій, але в середині польске письмо і не дістав мимо того »wysokiej grzywny«, хотяй до любимців ц. к. староства в Коссові не належу. Як зачуваю, мало ц. к. староство в Коссові на о. Т. Коржиньского, пароха в Жабу, наложити 25 зр. гривни за руске письмо. Таку гривну, котра би числила 25, казав-бим відчислити, тільки троха в відмінній формі, всім тим, котрим братні języк більше до вподоби, як свій рідний.

Правительственный комісар в соїмі повідає, що правительство в справах душпастирских і ерекціональних буде переписуватись по руски, а в справах веденя метрик по польски. Так гласить у Львові, а инакше в Коссові, бо я дістав в справі ерекціональній польске письмо в конверті по руски адресованій, а в справі метрикальній по руски. Збережись же тут перед сим »rygorem wysokich grzyw porządkowych!...«

Після відповіді правит. комісаря в соїмі, а після наведеного okólnika судячи гадаю, що се нова заєдка на тих немногих, щирих для справ народних съвщеників, щоби їх матеріально нищити, бож годі із зверхного, з конверти судити, за що можна статись нельояльним? Від себе кажу, що як доси не виїшло від мене, від коли тим многострадальним руским попом я зістав, з уряду парохіяльного иньше письмо до ц. к. староств, як руске (з виїмкою староств на Буковині, положених в румунській часті), так і від тепер буду лише по руски писати — а письма ц. к. староства, не застосовані до відповіді правит. комісаря в соїмі, староству зглядно др. уряда зертати.

Послів же тих, котрі вже тільки заявили дбалости о права рускої мови, прошу, щоби ще раз справу рускої переписки піднесли з ці-

лою енергією, аби леда хто не посмів запоручені нам права безкарно доптати.

Іван Попель, парох Довгополя.

Вісти політичні.

З Відня доносять, що в неділю дня 9. с. м. відбуде ся конференція мужів довіря німецької опозиції для остаточного уложеня постулатів німецького народу. Ся конференція має стояти в тісній звязи з давнішою довірочною конференцією, а єї ухвали мають бути задержані в тайні так як передше, щоби не дати позору, мов би опозиція дала субстрат правительству до веденя переговорів.

В румуньскім парламенті виринула на порядок денний справа відносин Румунії до Австро-Угорської держави. Притоку до сего подала безіменна брошура про заслуги Банфіого що до викоріненя панрумунських агітацій в Угорщині. Як відомо, ся брошура появиля ся в Будапешті, а приписувано єї авторство самому Банфіому. Уже давніше появили ся запереченя що до того авторства, а тепер кореспонденційне бюро пештеньске, уповажене до того від найкомпетентніших осіб, заперечує, що ся брошура не походить від Банфіого, ані не має з ним нічо спільного. Отже брошура виказує, що Банфі повалив гр. Кальногого головно для того, бо він не противділав панрумуньским агітаціям і против остережень тодішнього австро-угорского посла в Будапешті гр. Голуховского. Хотяй в тій брошурі помішано правду з видумками і наслідки приписано невластивим причинам, однако фактом є, що тоді панрумуньскі демонстрації в Угорщині прибрали були великі розміри, а відтак устали скоро, навіть нагло. Тож румуньска опозиція використала єю брошуру, щоби закинути правительству за велику уяглисть супротив Австро-Угорщини і занехати народних, панрумуньских інтересів. Опозиція визискує шовіністичні струї і назирає на своє правительство виступити різкійше в справі народних ідеалів заграничних Румунів, покликуючись при тім на міжнародні права особистої свободи і переконань.

Голод в Росії, в уфимській губернії, представляє кн. Шаховский в своїм справозданю такими темними красками: Познакомлюючи ся близше з населенєм і єго потребами, доходить ся просто до розпуки. Прибув з нової Богодарівки мій знакомий і привитав мене словами: »На що ціла робота? Коли навіть уратуємо населене від голодової смерти в тім році, так на всякий спосіб дожидає їх така сама смерть в слідуячим році«. Я виробив в собі таке саме переконанє. Бож зі стратою 50% коний і 75% коров можна стрінути ся майже в кождім селі. Число потрачених коний збільшає ся з кождим днем. Коли я уряджував дарову кухню в Михайлівці, довідав ся, що селянка Явдоха Дорожеєва виїхавши в поле по нашу для коня, вернула пішки: кінь здох. В Богодарівці кажуть селяни, що не могли поїхати по свої уділи, бо їх коні не дійдуть: з вітром ідуть — против вітру негодні Слабости збільшають ся з неправдоподібною скоростию. Заражених шкорбутом можна стрінути в кождім селі. Супротив сего, що шкорбут є невилічимий, коли хорий перебуває в нужденім мешканю, я рішив урядити шпиталь для 12 хорих в місцевости Карамая. Зі всего я виніс загальне вражінє страшної нужди. Найменче дає ся она відчути родинам, що або не мали ніколи худоби, або котрим худоба вже давно вигинула. За те дуже лихо родинам, у котрих багато робітника, котрі мають худобу. На робітника дає позичку земство, а худобу треба живити з того самого, маленького уділу. Дуже кепско впливає розпорядженє давати позички лише загородам, що мають 1 коня (по 7 і пів пуда на коня); богато загород є з 4 робітниками, 1, 2, або 3 кінями — ті не одержать позички, а тимчасом се є нераз, кажучи властиво, кілька родин, котрі ведуть осібну кухню, а живють лише під одним дахом, бо не мають чим топити... Свій опис кінчить кн. Шаховский тими словами: Коли се пишу, мої двері не замикають ся. Чую, що треба би помочи, а однак мушу відмовляти. Вид приходячих страшний. Жалують ся, що день і два дни нічо не їли, або

що дитина умирає з голоду. Деколи — що правда рідко, — можна надібати ошуку. Однак на жаль не задля ошуки вішають сотки коний, зривають дахи і продають за марні гроші пусті будинки»...

Хіни стають окуном. До Петербурга надійшла вістка з Пекіну, що хінське правительство приготує обіжник до європейських держав, в котрім має заявити, що Хіни від тепер анї пяди землі не винаймлять жадній чужій державі. Додумують ся, що сим обіжником стоїть Росія, котра тим способом хотїла би ограничити впливи посторонних держав на Хіни. Але вже і самим Хінцям муїла надїсти тота справдїшна ліцитація єї теренів.

Звісно, що Данїя послїдними часами захотїла також приступити до єї ліцитації. Отже з огляду на погоски о політичних плянах Данїї в всхідній Азії, з урядової сторони запевняють, що висланє одного корабля на всхідно-азійські води не має нічо спільного з проєктом набутя хінської території, але змїряє виключно до скріплення теперїшної торговельної позиції Данїї в Сїямі і Хінах. Данїї не захоче ся відіграти політичну ролю в Хінах.

Між Росією а Англією стала конвенція що до Хін, нормуюча обосторонно впливи тих двох держав на хінських територіях. В тій конвенції покладають в Петербурзі великі надїї що до мирного полагодження всіх всхідно-азійських справ. Угода має велике значїне що до будучности Хін: єї посїлости будуть взагалї заїварантовані, а змаганя других держав що до набутя хінських побереж найдуть успішний оїр.

Також і Італїя, що виступила з претенсіями набутя одного з портів Хінських, не вірікає ся своїх намірів, а дивне диво: мимо англо-російської конвенції, Росія підпірає італїйські змаганя.

Нїмеччинї дуже не нарку тота злука Англії з Росією. До невдоволеня Нїмеччини причинило ся ще і зближенє Англії до другої своєї, відвічної неприятели Франції. Тож Нїмеччина виступила різко оружною силою. З Пекіну доносять, що забурєня в провінції Шантун, зверненї против чужинців, приневолїли Нїмців заняти залив Нянтуввей. Заїхав там военний корабель «Гееріон» і висадив на берїг воїків, котрі мають заняти місцевість Чуфу і задержати єї доти, доки Хіни не дадуть поруки, що порядковї і чужинцям не буде грозити ніяке небезпечєвство.

Ще різкіше виступила Нїмеччина на островах Самоа, де між нею а Сполученими Державами північної Америкї і Англією прийшло до кровавої розірави. На тих островах вибухнула війна межі тубильцями а європейськими державами, а з неї вивязав ся конфлікт між самими державами. Рїч мала ся так. Американський адмірал Кавц скликав на покладї американського воєнного корабля «Філадельфія» нараду конзулів чужих держав а разом старших офіцерів флоту. Предметом нарад був оїр, який претендент до самоанського престола Матафа і єго сторонництво ставлять против принципів трактату, заключеного в Берліні межі Америкою, Англією а Нїмеччиною в справі правліня на Самоанських островах. Зібране постановило усунути провізоричне правительство Матафи. Тому видав адмірал Кавц проклямацію, наказуючи Матафі і єго сторонникам опустити околицї Аїї (столицї Самоанських островів) і вернути до своїх осель. Матафа повинував ся сему розказови. Коли однак нїмецький конзуль оголосив проклямацію з протестом против заяві адмірала Кавца, сторонники Матафи окружили місто в боєвїм порядку, забарикадували приступ до него зі сторони суші і заняли домї, що валежали до англїйських підланих. Тодї виславо до них ультїматум з заповідженєм бомбардованя, коли до двя 15 марца не опустять міста і єго околиць. Грозьба не помогла, сторонники Матафи припустили атак на європейську дїльницю. Тодї з розпорядженя американського і англїйського конзуля начато бомбардувати місто, при чїм не щаджено європейських будинків, особливо нїмецьких. Американці і Англїйці страшно обурені на Нїмців, що через їх почї прийшло до війни з тубильцями, а знов Нїмці протестують против самовільного усунєня вибраного легально Матафи. Конзуль нїмецький запротестував був против сего відразу і за дальші наслідки не поносить вини. Також публична опінія в Америці і Англії дивить ся на самоанську справу не так горячково, як їх тамтшні представителї і як зачувати, між правительствами тих держав почато акцію для мирного полагодження цілого заколоту з берлінським правительством.

НОВИНИ.

— **Парохію** цїсарского наданя в Гозїєві надано ц. к. намістництво дотеперїшному адміністраторови єї парохїї о. Павлови Кульцицкому.

— **Засїданє видїлу** «Руского товариства педагогїчного» у Львові вїдбуде ся в суботу 8. цвїтня о годїні 6, де звичайно.

— **Український журнал в Росїї.** Микола Михновский, Українець, подав до петербурської цензури просьбу о дозвіл видавати в Петербурзі тижневий журнал українсько-рускою мовою з такою програмою: 1) Красне письменство: оповїданя, поезїї, драматичні твори. 2) Популяризація наук і sztuk. 3) Критика і бібліографія. 4) Мішанина: всїлякі цікаві відомости. Журнал мав би звати ся «Промїня». На дозвіл єго видаваня нема великої надїї при пануючїй в Росїї політичній системї супротив України.

— **Квєстїонар в справі писанок.** Товариство людознавчє у Львові (Зиморовича ч. 7.) бажаючи заховати память упадаючого вже нинї в деяких околицях Руси (і Польщі) звичаю крашеня курячих яєц на «писанки», просить всіх охочих о надїсланє оказів писанок, приладів до їх крашеня і рисунків писанкових взірців, з означенєм народної назви взірця і походженя кожного оказу.

— **Забурєня студентів в Росїї.** Слухачі гірничої академії в Петербурзі викликали кілька разів розрухи, так що правильні виклади були неможливі і в наслідок сего вїексматрикульовано всіх слухачів. Власти заведєня оголосить небавом услїва, під якими будуть могли наступити новї вписи. — *Wiener Allg. Ztg.* доносить з Петербурга, що там обавляють ся, аби цар розгнїваний новими ворохобнями студентів не приказав зачинити висших заведєнь наукових до кінця року.

— **Від Дунаю до Висли і Дністра.** Міністерство торговлі в порозумїню з інтересованими властями центральними продовжило опять на один рік є. є до 20-го марца 1900 кєнцєсію, удїлену цивільному інженерови у Відні, Рудольфови Гунешови на передствупні роботи початковї в цілі будови сплавних каналів межі Віднем-Преровом-Богуміном (Oderberg)-Краковом, дальше межі Преровом і Пардубицею, в кінци Краковом-Судовою Вишнею і Бродами, з відного з Судової Вишнї до Петрилова для получєня з Дністром.

— **Еміґрація.** З околиць Городенки вибрало ся 150 осіб до Америки. Поспродавали свої господарства і маєток, а маючи гроші в кишенї дістали пашпорти. Лише тим, що належать до війська, заборонєно еміґрувати.

— **Шкарлятина** панує в кількох селах повіта тернопільского, а то: в Курівцях, Ісипівцях, Чернихові і Ігровици. В декотрих селах повіту, як Шляхтиці, були випадки пятнистого і черевного тифу.

— **Вивіз продуктів з Галичини.** Міністерство торговлі підняло акцію для розвою промислового вивозу з Передлїтавії. До участї покликано палати торговельно-промислові, щоби дали правительству вказівки, до яких країв і заграничних міст треба би делеґувати осібних «вїсланників», які роди виробів надають ся найбільше до вивозу, та чи не можна би утворити вивозових синдикатів для продиноких продукцій. З тої причини львівська палата скликала недавно конференцію, де яко вивозові продукти з Галичини вказано: сукно, ручне полотно, колухи, хустки, кошї, вироби з дерева, папір, солодженї горьки, спиртус, телячі шкірки, обув, нафту і віск земний, свїчки парафіновї, масло, яйці і деякі сїрї плоди. Що-до місцевостей, до котрих передовсїм належало би делеґувати осібних вїсланників експортових, то зі згляду на галицький промисл вказала конференція місто: Рїо де Жанейро, Монтеїде і Порто Алєґре в Америці полуднєвій, а надто Александрію в Єгїпті та Смарну в Малій Азії. Узвано також потрібним, щоби такий галицький вїсланник відбув передєше спеціальні студії в Антверпї, а хто-небудь був би експортовим вїсланником в Америці полуднєвій, щоби безуслївно умів по руски і по польски.

— **Релїґійний шал.** Поготівлє ратункової стації у Львові покликано онадї на ул. Ленартовича, де в однім домі збожеволів гандлевий посєдник С. і виправляв авантюри. Поготівлє застало С., як клячав серед комнати і відмовляв горячо молитву. На питанє лікаря, що єму доляє, відповів, що єго мунить злий дух за то, що затаїв грїх при євонї. Відолашний про-

сив, щоби вигнати з него нечистого духа. Поготівлє відставило божевільного до головного шпиталю.

— **Дефравдації.** На стації Рутка залїзничї кошпїко-богуминської вкрадено в суботу з каси вертґаймівської 25.000 зр. в банкнотах, призначених на виплати для персоналу і робїтників. Арештовано підозрілого о крадіж диюрвіста Рота, що помагав перед двома місяцями випаковувати наспївшу з Відня касу, котру власне окрадено. Віддав він тоді начальникови лише одну пару ключів, коли звичайно двї пари залучає ся до каси. Задержаними у себе ключами отворив імовірно касу. Гроший на разї у арештованого не найдено, бо або їх укритв добре, або віддав братови з Америки, котрий бавив у Рота перед кількома днями. — З Берліна утік банкір Рїзе, співвласитель фірми «Рудольф Поль», забравши з собою більшу часть готівки і депозитів. Здефравдовану суму оціняють на чотирїста тисяч зр. — З Будапєшту доносять, що парох з Прешбурга, Вінкентий Гавлічек, утік спроневіривши з церковного фонду 72.000 зр. Князь примас засуспендував єго недавно в виконуваних духовних функцій.

— **Чудотворний рабїн.** В Коломїї помер нагло перед кількома днями військовий лікар з Жовкви, др. Тшїска, придїлений до коломиїської комїсії асентерункової. Сейчас по містї розїйшла ся чутка, що Тшїску строїли коломиїські жидки за то, що при поборї узнавав майже всіх жидків за «tauglich ohne Gebrechen». Наєлїдком сего зарядила комїсія, зложена з трєх лікарів і черновецького аудитора, судово лікарську секцію, але орекла, що др. Тшїска помер на запалєне легких. Тепер забрало слово жидівство і оповїдає собі, що причиною смерти Тшїски була клятва, кинєна на него чодотворним рабїном з Чорткова. Коли іменно в жадєн єспосїб жидиска не могли одобрухати д-ра Тшїску, удали ся до чортківського рабїна о поміч і пораді. Той вислухав їх жалїв уважно і по довгїй надумї прорїк: «Ідїть спокійно домів; він має більше асентерувати не буде». І дійсно, др. Тшїска захорував небавом і по двох днях помер. А слава чудотворного рабїна розїйшлась далеко і широко...

— **Збожеволів** командант корпуса гр. Грінне підчас процесї воскресної утрєнї в Празї. Тисячї народа, що придивляли ся військовій парадї; здивовали ся немало, коли генерал Грінне приступив нараз до воїків і подаючи їм руку, вїтав ся з ними і вишпував, при котрім служать полку, а в кінци зачав з ними обнімати ся. З тяжким трудом удало ся офіцірам наклонити команданта, щоби всїв до повозки і удав ся до дому. Гр. Грінне числить 65 лїт, має за жінку сестру гр. Освальда Туна і трє дїтїй. Команду корпуса в заступствї Грінного має обїяти фельдмаршал-поручник гр. Паар.

— **Через Драйфуса.** Одна панна в Америці занїмала ся довший час справою Драйфуса. Вічно думала над тим, як би то єго увільнити з Чортівського острова. Кожного, що говорив добре о Драйфусї, панувала і цїнила високо, а противників Драйфуса ненавидїла. При кінци тамтого року видала відозву до Американів, щоби сполучили ся під єї прапором і розпочали борбу о висвободженє Драйфуса з єязниці. В відозві пропонувала, щоби всїх, котрі причинили ся до «великого нещастя» Драйфуса, вивезти на єго місце на Чортівський острєв. Небавом по виданю відозви дістала она помїшаня ума, а перебуваючи в шпиталї божевільних каже, що находить ся на Чортівськїм острові. Шкода панни, бо є християнка, образована, а притїм хороша.

— **Мимовільний братоубийник.** До Распенав в Чехїї прибув учитель Йосиф Гербіґ до родини на євїята. В ночі з четвєрга на пятницю спїло ся єму, що на дїм напали злодїї, длятого вискочив з лїжка і з окликом: «Злодїї, розбїйники!» зачав бігати по комнатах. Почув се брат Йосифа, Франц, вхопив фузію і стрїляв до білої постати, що бігала по помешканю. На гук вистрїлу позбігали ся сусїди і побачили на землї учителя Йосифа Гербіґа неживого. Брат, ставшиє мимоволї братоубийником, з розпуки збожеволів.

— **Мєрзкого злочину** допустив ся в Чикаґо нїмець Август Бекер, родом з Меклембургїї, що занїмав ся виробом кишок і ковбас. Сам признав ся перед судом, що убив власну жінку, покрав єї на кусники, мясо обернув на кишки, а кости спалив. Єго засуджено на смерть.

— **Дрїбні вїсти.** Бурмістра містєчка Буска, Яцковського суспендовано. — В Крєчковїї під Перемішлєм, підчас бїйки убито селянина Федїшина. Пошєсть на кури шпирить ся в Ряшєві і в околиці. — В Самборї помер проф. гімназїальний Войтїх Солтис на удар серця в 62-їм році житя. — В дїльницях городецькїй, замарстївськїй і жовківськїй у Львові шпирить ся вїспа. — На стації Пенцінґ під Віднем запалив ся ваґон, в котрім везєно конї до Парижа; кілька коний згинуло від попарєня. — Фабрика пороху в Бавцєв, в Саксонїї, вилетїла у воздух, наєлїдком експлєзії. Було се вечером, отже з людий ніхто не згинув.

— Померли: Олимпія з Дорожинських Потучко, жена пароха в Сіхові, стрийського деканата, дня 22. марця, в 26. році життя; — Сімеон Кизимович, емерит. учитель народний в Жеребках шляхотських, дня 24. марця в 82. році життя. — В. І. п.!

Телеграми.

Відень, 5. цвітня. Конференція провідників лівці відбуде ся напевно 9. цвітня. На другий день зберуть ся на нараду націоналістичні. Ходять також слухи, що 14. цвітня збере ся у Відні еگزекүтивний комітет правіці.

Відень, 5. цвітня. Polit. Correspondenz подає вість з Риму, що папа від часу операції не опускає своєї спальні і по причині великого ослаблення не займає ся ніякими справами.

Відень, 5. цвітня. Турецкий амбасадор заперечує вість про перестрілку межі турецькими а болгарськими стійками коло Гізель-Агате.

Атини, 5. цвітня. Зложеня нового кабінету поручить король імовірно Теотокісови.

Софія, 5. цвітня. Президент кабінету Греков держав на зборах в Тирнаві річ, в котрій осудив дотеперішну заграничну політику Болгарії. Ніяке правительство не повинно зривати приязні зносини з Росією, котра дала запорученя, що не буде мішати ся у внутрішні справи Болгарії.

Розклад їзди поїздів залізничних обовязуючий від 1-го жовтня 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп. особ.	приходить о годині			посп. особ.	відходить о годині		
	6-45	в Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави		6-00	до Підволочиск, Бродів з голови двірця		
	7-40	" Янова		6-05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)		
	7-50	" Тернополя і Бродів на дворець Підзамче,		6-15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча		
	7-55	" Сокаля і Рави рускої		8-35	" Кракова (Відня, Берліна)		
	8-05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8-45	" Янова		
	8-15	" Тернополя і Бродів на дворець головний,		8-50	" Кракова (Відня, Варшави)		
	9-05	" Кракова (Відня, Варшави, Пешту)		9-15	" Скольного, Калуша, Борислава, Хирова		
	10-35	" Іцкан, Сучави		9-35	" Підволочиск, Бродів з дв. головного		
	10-45	" Ярослава, Любачева		9-53	" з дв. Підзамче		
	1-01	" Янова		9-55	" Белзця, Рави рускої, Сокаля		
1-30	—	" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)		10-55	" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави		
	1-40	" Скольного, Стрия, Калуша, Хирова			" Підволочиск, Кієва з дв. головного		
1-50		" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави		1-55	" з дв. Підзамче		
2-15		" Підволочиск (Кієва, Одеси) на дв. Підз.		2-08	" Іцкан (Ясс, Букарешту)		
2-30		" на дв. гол.		2-40	" Кракова (Відня, Вороцлава, Берліна),		
	5-00	" Козови, Бродів на дв. Підз.		2-50	" Любачова чер. Ярослав, Ясла чер. Ряшів,		
	5-25	" на дв. гол.			" Хабівки чер. Ряшів або Тарнів,		
	5-40	" Іцкан, Сучави			" Стрия, Скольного тільки від 1/2 до 3/4		
	5-55	" Сокаля, Белзця і Любачева			" Ярослава, Самбора через Перемишль		
Ніч				Ніч			
	3-04	в Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.		4-10	до Кракова (Відня, Берліна, М. Ляборч)		
	3-30	" на дв. головний		5-20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
5-10	—	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		6-30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави		
	6-10	" Кракова (Відня) Самбора на Перемишль		6-40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		
8-45	—	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)		6-55	" Тернополя з двірця головного		
	9-10	" Кракова, Ясла, (Пешту) на Перемишль		7-00	" Лавочного (Мункача, Пешту)		
9-39		" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче		7-10	" Сокаля, Рави рускої		
9-45		" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)		7-15	" Тернополя з двірця Підзамче		
9-55		" Підволочиск, Бродів на дв. головний		7-44	" Янова		
	10-30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава		10-05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави		
	12-15	" Стрия, Калуша, Борислава.		10-40	" Кракова (Відня, Варшави, Берліна)		
				11-09	" Підволочиск, Бродів з дв. головного		
				11-27	" з дв. Підзамче		

ЗАМІТКА: Пору нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різниця ся від часу львівського о 36 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. вел. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперьяль) уділяє поясненя в справах залізничних, продає білети всякого род і розкладу їзди.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ!

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої в картові 35 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 50 кр. — На поштову оплату 5 кр.

„СВЕКРУХА“

комедія в 3 актах з сільського життя.

Ціна книжки брошурованої 30 кр., оправленої в полотно з хорошими витисками 45 кр. — На поштову оплату 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10. Львів.
У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: найбільше увагдане артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки з пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.
Видавець: М. Заячківський, Львів, улица Зиблікевича, число 34.

РОБИТНЯ СУКОЇ ДАМСКИХ Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., 1. п.
приймає ласкаві замовлення і виконує їх густовно і по приступних цінах.

НАУКУ КРОЮ уділяє в особинх годинах
Замісцеві панночки приймає на помешкане

Учитель

орган руского Тов. педагогічного дво-тижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

Хорі на легкі, горло, гортанку і астму!

Хто раз на завсідги бажає повзбути ся слабости легких, або горла, хотайби найупірнійшої, або астми, навіть дуже давненої і на позір невилічимої, сей нехай не гербату для хронічно хорих на легкі і горло А. Wolffsky-ого. Тисячі подяки дають гваранцію великої уздоровляючої сили тої гербати. Пакет на два дая 75 кр. Брошура (описаня ужита) задармо. Правда лише у

А. Wolffsky-ого, Berlin, Nr. 137.

Галицький КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентує їх по

4 1/2% на рік.

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ

обуви мужескої, дамскої і для дітий

у Львові, площа Бернардинська число 10.

має честь повідомити отсим Вп. Публику, що виробляє СЕУВЕ НЕПРОМАКАЮЧЕ власного винайденя, з всякого рода шкір, як: Обувє мужеске і дамске, також чоботи з холябами тревалі, надмірно легкі і по цінах дуже приступних. — Також приймає до відновлення і направи кальші і Плащі вавчукові, всякі гумові приряди як також зельованя обува вавчуком. — Всякі замісцеві замовлення виконує в можливо як найкоротшим часі. — Дякуючи за дотеперішні ласкаві взгляди, і поручаючись ва дальше, остаю з глибоким поважанем

139

Іван Яримович.

Спеціаліст до направи кальшів і плащів вавчукових.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Свѣтло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кил. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кил. посылках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кил. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Цінні товари по умірених цінах.

78—